



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Disputationes Theologicae**

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,  
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

**Martinon, Jean**

**Burdegalæ, 1644**

Sect. 5. Expenduntur rationes ſententiæ affirmantis.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

pinum fere, saxa, ligna, & si quid est huiusmodi) & tamen quia potest, non ex se ipsa potest esse beata, quia ex nihilo creata est: sed ex illo a quo creata est. Hoc enim adepto beata est, quo amisso misera est. Cetera vero testimonia de impeccabilitate, possunt in hunc sensum exponi, quod solus Deus est absolute impeccabilis, neque in vilo casu possibili peccare potest. At vero creatura, de qua loquimur, non esset talis. Nam prius Dei visione ad gratiam Deus posset absolute non concurrere, posset peccare: Alias eorum expositiones sigillatim tradit Ripalda disput. supra citata, sect. 22.

Tertio, obijciuntur multe rationes, quæ idcirco tam variæ à variis afferuntur, tantoque numero multiplicantur, quod difficile sit solidam aliquam reddere. Unde fit ut nulla proferatur, quæ non ab aliquo Authore eiusdem sententia improbetur, ut in sequenti sectione videbitur.

SECTIO V.

Exponitur variae sententia affirmantis.

33

Prima ratio qua probatur non posse naturaliter Deum videre ab vilo intellectu creatibili.

Prima ratio est Nominalium in 4. distinct. 49. afferentium, visionem Dei à solo Deo fieri per creationem, ideoque nulli creaturæ connaturalem esse posse. At hæc ratio supponit falsum. Etenim visio non creatur, sed educitur de potentia intellectus. Et quantum ad creaturam, si tamen esset possibilis sufficiens ad illam disposita, & illam exigens connaturaliter, non esset illi supernaturalis. Sicut anima rationalis, quamvis creetur à solo Deo, non est tamen supernaturalis corpori organico sufficiens ad ipsam disposito per causas naturales.

Secunda ratio Scotus.

Secunda est Scoti in 4. distinct. 49. quæst. 10. Quia, inquit, ut Deus videatur, oportet ipsum esse præsentem in ratione obiecti per seipsum, aut per aliquid aliud, quod eminenter Deum contineat. At hoc secundum est impossibile. Primum vero nulli creaturæ potest esse connaturale: ergo, &c. Respondetur, partim assumi falsum, partim fieri principium. Prius: cum ait Scotus Deum, ut videatur, debere esse per se præsentem in ratione obiecti, aut per aliud in quo eminenter contineatur. Fallitur enim, si hoc secundum sufficere putat ad visionem proprie dictam, quæ terminari debet ad rem ipsam præsentem secundum se. Posterius: cum ait esse impossibile, Deum connaturaliter esse præsentem creaturæ in ratione obiecti: hoc enim ipsum est quod queritur.

34.

Tertia ratio. D. Thom.

Tertia est D. Thomæ quæst. 12. artic. 5. ad 3. Lumen gloriæ non potest esse naturale creaturæ, nisi creatura esset natura divina, quod est impossibile. Visio autem Dei non potest haberi sine lumine gloriæ, & principio sufficienti. Quare si principium sufficiens non potest esse naturale vili creaturæ, non potest vili naturaliter videre Deum. Respondetur,

antecedens per se obscurum & incertum esse. Si enim lumen gloriæ, & intellectus illo instructus, manent nihilominus intra limites entis creati: non apparet, cur substantia intellectualis, cui tale lumen sit connaturale, exeat necessario extra limites entis creati.

35. Quarta ratio.

Quarta eiusdem, quæstione cit. artic. 4. in corp. est, quia modus naturalis intelligendi sequitur modum essendi, illique proportionatur: Ergo, Deus cum sit actus purissimus, superat secundum conceptum intuitivum omnem intellectum creabilem, utpote potentiale in essendo. Respondetur, si hæc ratio firma esset, non minus probaret, ne quidem lumini gloriæ visionem esse connaturalem. Nam neque tale lumen est actus purissimus: neque compositum ex illo & ex intellectu Beati. At falsum est visionem Dei non esse connaturalem lumini gloriæ, & intellectui ipsum habenti, in sensu composito. Etenim visio beatifica non est supra vires connaturales luminis gloriæ, & intellectus illo instructi, considerati in sensu composito. Neque enim tale compositum eget alia elevatione ad Deum videndum: sed est iam satis proportionatum Dei visioni, eoque tantum Dei concursu debito lumini gloriæ.

36. Quinta ratio. Falque.

Quinta est Vasquis disput. 44. cap. 1. De Salas infra, & quorundam Recentiorum, qui sic argumentantur: nulla potest esse creatura naturaliter impeccabilis & beata, ut Ambrosius, Hieronimus, Augustus, Gregorius, alique Patres affirmant: & confirmatur, quia omnis creatura ex natura sua est delectabilis, seu interire potest, quod autem potest amittere esse, potest & illo male uti. Quod enim potest corrumpi, potest & alterari. Sed peccare est male uti sua ratione, & alterari aliquo modo. Item peccare, est in rationis vlu vacillare. Quod autem cadere potest, vique potest vacillare. Atqui creatura naturaliter potens videre Deum, esset beata & impeccabilis naturaliter. Responderi potest primo, Patres qui magis fauere videntur huic sententiæ fuisse supra citatos & explicatos. Aliqui vero alij, relati ab Aduersariis, loquuntur tantum de creaturis iam existentibus, de quibus in præcedenti sectione dictum est: vel de omnimodè necessaria beatitudine & impeccabilitate, independenter à Dei beneficio, & quidem gratuito, quatenus nulla præcelsit obligatio, ut Deus tales conderet creaturas. Respondetur secundo, Angelum vel hominem instructum lumine gloriæ, esse creaturam, non secundum se tantum; sed & secundum totum illud compositum, & vndequaque: ac nihilominus esse, ut talem, connaturaliter impeccabilem & beatum: Ergo, falsum est repugnare creaturæ, ut sit naturaliter impeccabilis & beata aliquo casu: Sicut autem in sensu diuiso potest peccare homo vel Angelus, semota Dei visione ita & qualiter alia creatura substantialis, possibilis. Postea autem absolute privari visione Dei, Deo ad illam non concurrente.

37. Sexta ratio eiusdem Vasq. ibidem, & Suar. lib. 2. c. 9. num. 14. hac est: Non potest dari substantia vlla supernaturalis. Ergo neque vlla cui visio Dei connaturalis sit, aut lumen gloriae. Probatur antecedens, quia substantia non potest dici supernaturalis ex eo quod alijs superior sit: sic enim substantia quae vis superior alia, esset supernaturalis respectu eius. Neque ex eo quod immediate sit à Deo: aliàs quiuis Angelus esset substantia supernaturalis, quia immediate à Deo est. Neq; apparet alia ratio quã substantia esse aut dici possit supernaturalis: ergo &c. Addit Suares n. 11. Deum non posse videri per aliquam speciem, sed tantum per essentiam in vitam in modum speciei. At hæc non potest esse naturalis vlli creaturæ: ergo &c. Addit ibidem, num. 15. quod si lumen gloriae esset connaturale alicui substantiæ: esset commensuratum illi, & respiciens illam vt obiectum maxime proprium: ideoque non posset respicere Deum secundum se. Quod denique substantia inferior, non possit per se participare id quod est proprium superiori, quamuis possit per aliquod accidens additum. Atqui habere essentiam diuinam pro obiecto visibili, maxime proprio & connaturali, est proprium Dei: ergo &c.

38. Respondetur, quod esse possint, & sint de facto substantiæ supernaturales, ante ostensum esse exemplis diuinæ substantiæ, & Christi Domini quibus etiam visio beatifica connaturalis est: earumque instar, proportionem aliqua dari possint à Deo & Christo inferiores, quæ supernaturales essent, & dicerentur, ex eo quod essent in eodem ordine in quo sunt accidentia supernaturalia, nempe habitus infusi fidei, spei, & charitatis, lumen gloriae, & alia huiusmodi quibus ordinatur ad supremam Dei participationem inter purè creatas, per eius visionem & fruitionem: quæ omnia potest illis connaturalia esse possint. Secundo responderi, incertum est, aut potius falsum, quod Deus non possit videri concurrente aliqua specie, vt ostendimus infra, sect. 2. disp. 8.

Respondetur tertio, peti principium cum dicitur, non posse Deum connaturaliter vni creaturæ vlli possibili per modum obiecti. Nam de facto sic vnitur intellectui informato lumine gloriae: quidni ergo tali creaturæ eiusdem ordinis & perfectioris vniri possit connaturaliter? Quarto, neque lumen gloriae fore tunc ita commensuratum substantiæ sibi connaturali, vt propterea Deo videado tantam obiecti maxime proprio non sit commensuratum, id est, proportionatum: sicut ex opposito Deus non est ita sibi ipsi commensuratus, vt obiecto maxime proprio, quin cætera omnia immediatè in seipsis cognoscat perfectissimè. Nec verum est quod vltimò addit Suares, habere essentiam diuinam pro obiecto visibili esse propriam Dei, si proprium priuatiuè intelligit: nam hoc ipsum lumen gloriae & visionem beatificam de facto conuenit. Sicut eandem habere pro

obiecto amabili non est ita proprium diuinæ voluntatis, quin etiam spei & charitati creatæ sit commune.

Septima ratio Aegidij Conink disp. 4. de actibus supernaturalibus num. 33. Nulla potest reddi ratio cur Angeli, qui totius intellectuales sunt, & habent ex genere suo inter creaturas possibles vim intelligendi perfectissimam, nequeant saltem esse & imperfectè videre Deum, nisi quia hoc omni intellectui creabili, naturæ viribus est impossibile. Nam quicumque intellectus creabilis, videtur necessariò futurus eiusdem rationis in genere cum creatis: ita vt hos solùm perfectione saltem specificâ superet sicut supremus Angelus iam superat infimum. Ergo si cut quicquid vni Angelus iam de facto naturaliter videre potest, etiam alter videre potest, licet minùs perfectè. Sic Angeli creati possunt aliqua ratione naturaliter videre, quicquid creabiles naturaliter videre possunt. Ergo si Angeli creabiles possunt naturaliter videre Deum: possunt & Angeli iam creati, licet minùs perfectè.

41. Responderi facile potest primò, sicut sunt duo genera habituum intellectuum, vnum naturale, & alterum supernaturale: quorum prius non potest attingere naturaliter quicquid attingit posterius: ita esse possint duo genera intellectuum, & creaturarum intellectualium, naturale & supernaturale: quorum vnum non potest videre naturaliter quicquid potest aliud: quæque prius differunt inter se, quàm intellectus duorum Angelorum ordinis naturalis, quantumcunque perfectiorum in naturali perfectione. Secundo, falsum esse ex sententia multorum Adversariorum quoslibet Angelos posse videre naturaliter quicquid alios videt. Nam quilibet Angelus videt naturaliter, & cognoscit in seipsis immediatè & intuitiue sui cordis secreta: & tamen iuxta illos, non potest naturaliter videre secreta cordis aliorum Angelorum.

40. Octaua ratio proposita parum ad Aegidij supra num. 31. partim à Ludouico Torres, & alijs apud Ripaldam disp. 23. num. 87. Si daretur Angelus qui naturaliter posset videre Deum, sic esset naturaliter sanctus, & filius Dei naturalis: nam forma constituens filium, quæ est gratia sanctificans, esset illi naturalis: & consequenter esset naturaliter hæres Dei, & frater ac coheres Christi, & coheres diuinæ naturæ. Si enim filij & heredes: heredes quidè Dei, coheredes autem Christi, primogeniti in multis fratribus. Rom. 8. v. 17. At hæc omnia repugnant puræ creaturæ, eo ipso quod pura creatura est. Nam est natura Deo extranea: ideoque non potest esse filius Dei naturalis. Item hoc ipso quod est pura creatura, est naturaliter seruus: iuxta illud Cyrillus Alexand. in Ioan. lib. 1. cap. 13. Creatura cum serua sit, natiuam & voluntate Patris ad supernam vitam eleuatur. Ergo non est naturaliter hæres Dei: nam seruus non est naturaliter hæres Domini sui: sed, si filij, & hæres.

redes, Rom. 8. v. 17. & vice versa, si hæredes, & filij, Ergo neque est naturaliter coheres & frater Christi, & confors naturæ diuinæ, eiusque bonorum & gloriæ, cum Christo considerans in cœlestibus, vt ait Paulus de beatis Ephes. 2. v. 6. Est enim serui Domino feruere, non autem bonis eius gaudere, & in throno eius considerare, nisi à Deo gratuito ad tantum bonum eleuetur.

42. Responderi potest, ad quod sufficere fateatur Aegid. eodem loco, talem quidem fore sanctum ac Beatum naturaliter: sed non propterea filium Dei, fratremque & coheredem Christi. Quia probabilius est nullam creaturam per vlla dona creata, exceptâ vniõne hypostatica, necessariò & sine libera Dei acceptatione, fieri amicam & filiam Dei, habereque vllum propriè ius ad hæreditatem, sicut iusti & hæredes iam habent. Quare Deus posset liberè, imò ei subtrahere concursum necessarium ad sui visionem, vel aliter eam impedire: neque in eo faceret vlla ratione contra ius talis creaturæ. Secus est de ijs qui iam facti sunt filij adoptiui: quod habent, non per gratiam solam, aut per alia dona creata formaliter, & completè: sed per voluntariam Dei acceptationem, in filios, & collationem iuris ad sui fruitionem: & vt aliqui addunt per moralem inhabitationem Spiritus diuini, eos regentis specialiter, & spiritaliter quodammodo viuificantis. Contra quorum ius ac fidelitatem illis promissam Deus faceret, si illis sine in forum culpa negaret sui visionem.

43. Sed urgent aliqui Recentiores primò, competere nunc visioni beatificæ quòd sit hæreditas, non modò respectu creaturarum quæ sunt: sed etiam respectu cuiuscunque possibilis. Nunc enim vocatur hæreditas, quia est fructus eorundem bonorum quibus Deus fruatur, quemadmodum in humanis is est verè hæres, qui possidet bona quibus fruebatur testator. Deus autem constituit Beatos super omnia bona sua. Secundò, si aliqua hæres interfuerint, quæ in beatis constituit hæres, quod sint filij & hæredes Dei, & coheredes ac fratres Christi: illa omnia sunt media ad beatitudinem, & omnium consummatio est Dei fruitio. Quare si alicui creaturæ potest finis esse connaturalis: multò magis media illi fini prorsus subordinata. Tertio, quicquid sit de nomine, repugnat seruo deberi connaturaliter fruitionem omnium bonorum Domini, & consortium gloriæ, sessorumque in eodem throno cum filio naturali, & cum ipso Domino. At omnis pura creatura est serua Dei: & beatitudo est fruitio omnium bonorum Domini, & consortium gloriæ, sessorumque in eodem throno. Ergo repugnat beatitudinem, seu Dei visionem, esse vlti puræ creaturæ connaturalem. Confirmatur, quia creaturam esse seruam, nihil est aliud quàm esse ita ignobilem vi suæ originis, vt ad Dei bonum & societatem aspirare non possit vi sua: sed debeat in laboribus seruire Deo, neque ius habeat se-

dendi in throno Dei, nisi à Deo vocetur & eleuetur. Est enim famuli seruire Domino, non autem bonis eius gaudere.

Ad primum, negatur antecedens: eiusque probatio. Nunc enim visio Dei beatifica vocatur hæreditas, non solùm quia est fructus eorundem bonorum: sed quia est cum illo speciali titulo iuris propriè dicti, qui vocatur ius hæreditatis. Neque in humanis quilibet fruatur quomodocunque bonis alterius, dicitur esse propriè illius hæres, & ea possidere iure hæditario. Ad secundum Respondeo, illa omnia esse media ad beatitudinem, & fruitionem Dei habendam, cum tali iure: sed non ad habendam simpliciter. Ad tertium: talis creatura non frueretur perfectè omnibus bonis Domini, vt Deus ipse: neque esset confors eius gloriæ, ad æqualitatem: neque sederet in eodem throno cum Deo, & cum Christo, sed infinitè ab illis distaret. Neque verò Paulus Ephes. 2. v. 6. ait Beatos considerare cum Christo in cœlestibus: sed, considerare in cœlestibus in Christo Iesu: id est, esse inter se participes gloriæ cœlestis per Iesu Christi merita. Sed neque illa quilibet participatio bonorum in cœlestibus naturalium est sine Dei nutu, & voluntate, creantis libera sua voluntate creaturam tantæ perfectionis, & cum illa concurrentis liberè ad sui fruitionem: cui, quia serua est, id non est propriè ex iure debitum. Certè compositum ex intellectu Beati & lumine gloriæ, est pura creatura, subiecta Dei seruituti: & tamen illi connaturalis est Dei fruitio. Neque desunt Beati esse serui Dei, etiam in sensu composito. Nam per dona purè creata, Deoque inferiora, non eximuntur à seruili conditione: sed solus Christus ab ea eximitur: per vniõnem hypostaticam, id est, per hypostasin, & naturam diuinam, eius humanitati vnitam in identitatem supponit. Creaturam verò esse seruam, esse esse personam discretam à Domino, & esse talem, vt cum Domino, nec in bonis, nec in honore, nec in sede communicet ex debito, saltem ad æqualitatem. Vt colligitur ex epist. Adriani Papæ præmissa Concilio Francfordiensi: vbi rationem cur Christus seruus Dei dici non possit, hanc esse ait: quia Ecclesia in dextera omniū angelis proficitur sedentem, id est, in æquali gloria. Quæ æqualitas non sequitur necessariè aut naturaliter, nisi ex identitate naturæ, & personæ, cum Deo. At pura creatura, de qua loquimur, non esset eiusmodi.

## SECTIO VI.

*Expenduntur alia rationes quorundam Recentiorum.*

45. **N**ona ratio eorundem Recentiorum post Luduicum Torres, apud Ripaldam loco supra citato, hæc est: Cportet omnes